

De Kindreflex: een stappenplan om de opvoedvaardigheden van zorggebruikers te versterken en verontrustende gezinssituaties vroegtijdig op te sporen

dr. Evelien Coppens, dr. Kathleen De Cuyper,
Prof. dr. Chantal Van Audenhove

GGZ-congres
4 februari 2021

HoGent

Inhoudstafel

1. Feiten en cijfers
2. Nederlandse Kindcheck
3. Vlaamse Kindreflex
4. Implementatie

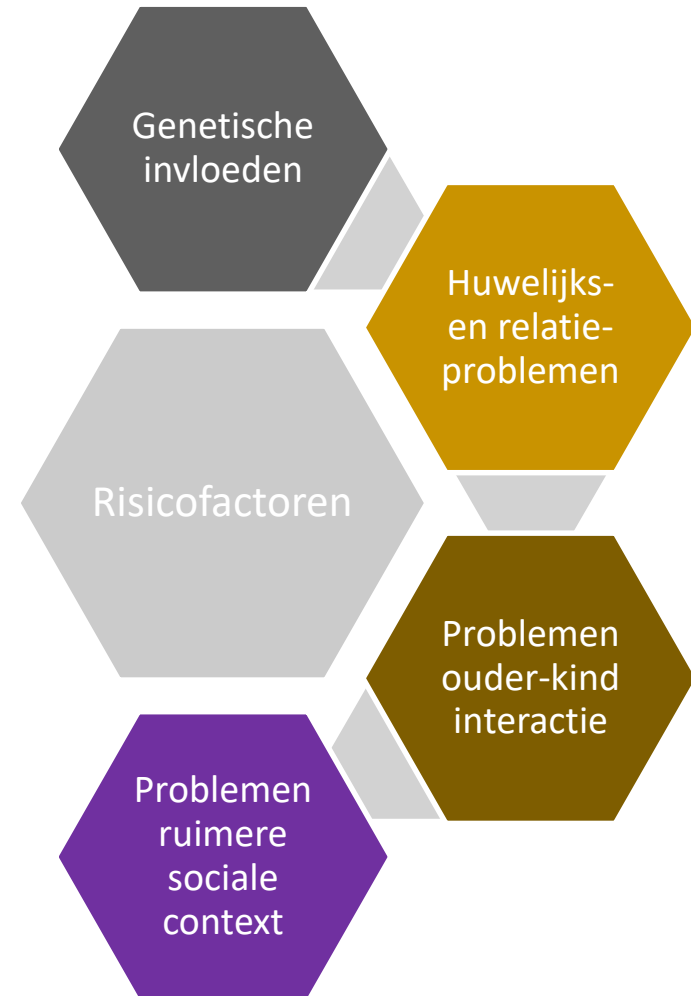
1. CIJFERS EN FEITEN

Cijfers longitudinaal onderzoek

(Beardslee et al., 1998; Hosman et al., 2009)

KOPP/KOAP-kinderen
hebben verhoogd risico
(41- 77%) om later
psychische problemen
te ontwikkelen

De kans is hoger
wanneer de
ouderproblemen ernstig
en chronisch zijn

Problemen ouder-kind interactie

(Hosman et al., 2009)

Ongevoelige en
negatieve reacties
t.a.v. kinderen

Lage
betrokkenheid

Onvoldoende
regelmaat en
toezicht

Minder adequaat
voorbeeldgedrag

Ongepaste coping
stijlen

Vijandigheid of
afwijzing

Verwaarlozing of
mishandeling

Prevalentiecijfers Vlaanderen en NDL

(Intersectoraal jaarverslag jeugdhulp, 2016; de Graaf et al., 2010)

Vlaanderen: 350.000
KOPP/KOAP

Prevalentie
verontrusting in
Vlaanderen niet
gekend

VK, OCJ en Meldpunt
1712: jaarlijks 16.500
meldingen van
verontrusting

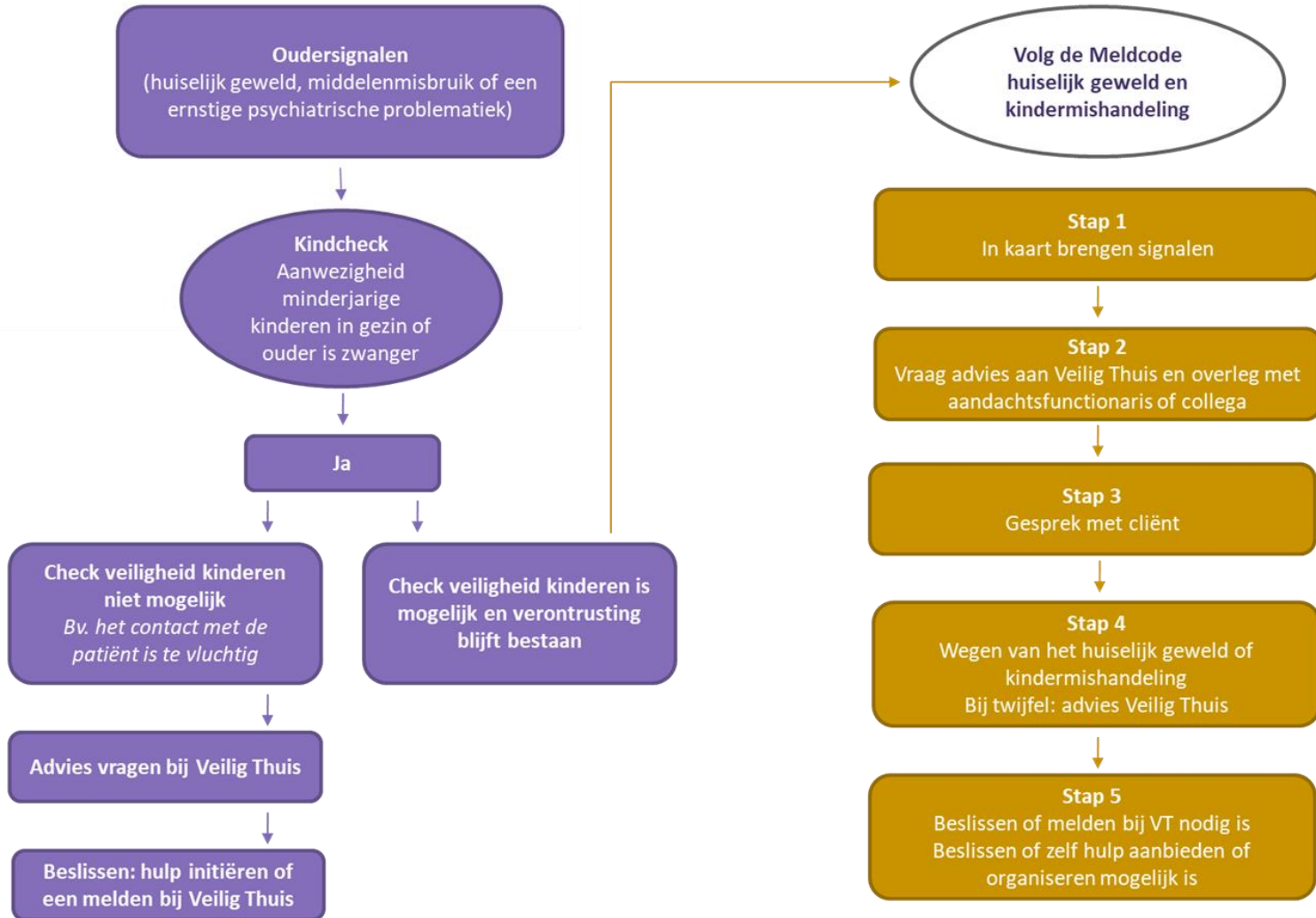
Prevalentie
verontrusting in NDL:
118.000

Meeste meldingen in
Vlaanderen van
hulpverleners uit
jeugdhulp

2. NEDERLANDSE KINDCHECK

- Sinds 2013 verplicht
- Hulpverleners uit gezondheidszorg, onderwijs, kinderopvang, maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp die met volwassenen werken
- Navragen of de cliënt zorg draagt voor minderjarige kinderen en zo ja, of de kinderen bij hen veilig zijn
- Vooral bij volwassen cliënten die in een risicovolle situatie verkeren: partnergeweld, ernstige psychische problematiek, drugs- of alcoholverslaving

Kindcheck

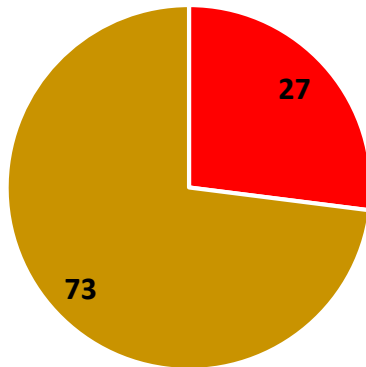

Onderzoek Kindcheck

(Diderich et al., 2013)

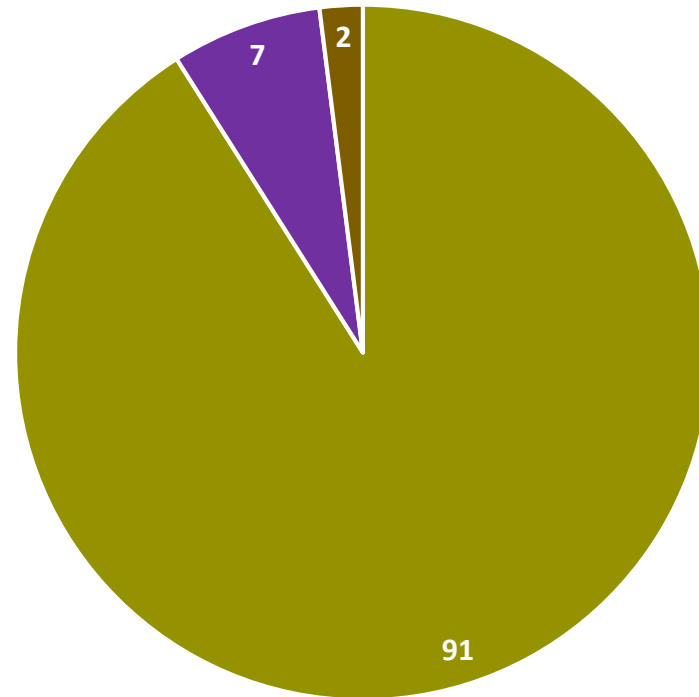
60 keer meer meldingen dan voorheen

Reeds bekend bij Veilig Thuis

■ Ja ■ Nee

Effectief sprake van mishandeling

■ Ja ■ Ja, maar probleem reeds opgelost ■ Neen

Psychische problemen en ouderschap

(Maciejewski et al., 2017; Van der Ende, 2016)

- Kindcheck: positief, maar negatieve connotaties
- Stigma: stempel van ongeschikte ouder
- Ouderschap geeft kracht
- Ouderschapsvaardigheden versterken:
 - Voorkomt psychische problemen bij KOPP/KOAP
 - Belangrijke stap in het herstel van ouders
 - Krijgt weinig of geen aandacht in de praktijk

3. VLAAMSE KINDREFLEX VOOR TOEPASSING IN DE GGZ

Documentanalyse

Vier focusgroepen met hulpverleners uit verschillende deelsectoren van de GGZ en ervaringsdeskundigen (n=25)

Twee expertpanels met beleidsmakers en vertegenwoordigers van beroepsgroepen, koepelverenigingen en patiëntenverenigingen (n=22)

- Vragen naar de kinderen en het ouderschap niet in alle GGZ-sectoren vanzelfsprekend
- Het voorstel werd positief onthaald
 - Broodnodig initiatief
 - Sensibiliseert hulpverleners om oog te hebben voor de ruimere context i.p.v. enkel die ene persoon/problematiek
 - Wijst hulpverleners op hun verantwoordelijkheid om zorgwekkende signalen niet te negeren
 - Geeft hulpverleners het mandaat om in te grijpen
 - Maar wellicht is niet iedereen enthousiast

- Inhoud en format Kindreflex
 - Geen integrale copy-paste van de NDL Kindcheck
 - Ruimer qua insteek: geen eenzijdige focus op verontrusting
 - Standaard bij alle zorggebruikers afnemen

Kindreflex: brede scope met 2 doelstellingen

Laagdrempelig gesprek
voeren over het ouderschap

Verontrustende
gezinssituaties detecteren en
veiligheid herstellen

Kindreflex: 6 stappen

1. Voer een gesprek over de kinderen en het ouderschap
2. Peil naar de veiligheid thuis en het welzijn van de kinderen
3. Ondersteun de cliënt in zijn rol als ouder
4. Ga verder na of er sprake is van verontrusting en bereidheid
5. Herstel de veiligheid
6. Betrek een gemandateerde voorziening

<https://kindreflex.be/>

4. IMPLEMENTATIE

Implementatie GGZ en toekomst

Opleidingen en workshops in GGZ:

- 700 deelnemers
- Uit 230 verschillende organisaties

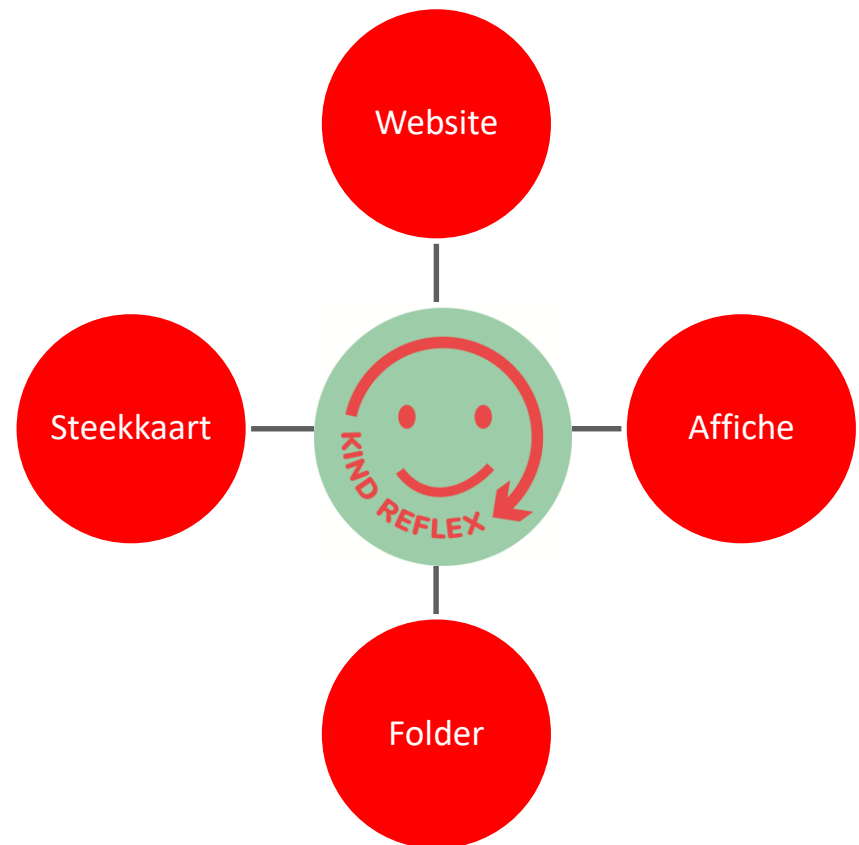
Online bevraging:

- 99% overtuigd van belang Kindreflex
- 80% besprak de thema's kinderen en ouderschap nadien met cliënt
- 75% bracht Kindreflex nadien onder de aandacht van collega's

Toekomst:

- Verdere versterking in GGZ
- Verbreding naar CAW en ziekenhuizen
- Implementatie in justitiehuisen

<https://kindreflex.be/>

VRAGEN?

Evelien.Coppens@kuleuven.be